

ბართაია საქართველოს წინააღმდეგ

(Bartaia v. Georgia)

(საჩივარი № 10978/06)

გადაწყვეტილება

სტრასბურგი

26 ივლისი, 2018 წელი

ფაქტობრივი გარემოებები: მომჩივანი, ალექსანდრე ბართაია ეროვნებით ქართველია, რომელიც 1938 წელს დაიბადა და ცხოვრობს თბილისში. წინამდებარე საქმე ეხებოდა მისი გათავისუფლების შემდგომ, დამსაქმებლის - ბეჭდვითი კომპანიის წინააღმდეგ, მომჩივნის მიერ აღძრულ საქმეს.

ბატონი ბართაიას საქმეზე სასამართლო პროცესი ჩატარდა 2004 წლის 28 იანვარს. მისი ადვოკატი ვერ ახერხებდა დასწრებას, რადგან იმავე დროს სხვა საქმის განხილვაში მონაწილეობდა. ადვოკატმა ჩანიშნულ სასამართლო პროცესამდე მცირე დროით ადრე წერილობით მიმართა სასამართლოს, რათა ეცნობებინა, რომ ვერ ახერხებდა დასწრებას და მოითხოვა პროცესის გადადება. მას სასამართლოსგან პასუხი არ მიუღია და, შესაბამისად, განხილვას ბ-ნი ბართაია მარტო დაესწრო. მანაც მოითხოვა პროცესის გადადება, ამბობდა რა უარს, ადვოკატის გარეშე, საქმის განხილვაში მონაწილეობაზე. სასამართლომ მიიჩნია, რომ მომჩივნის უარი საქმის განხილვაში მონაწილეობაზე მისი გამოუცხადებლობის ტოლფასი იყო და დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის გზით არ დააკმაყოფილა მისი სარჩელი.

ბ-ნი ბართაიას ადვოკატმა მოცემული გადაწყვეტილება გაასაჩივრა, თუმცა წარუმატებლად. კერძოდ, 2005 წლის მაისსა და სექტემბერში, სააპელაციო და საკასაციო სასამართლოებმა დაასკვნეს, რომ რელევანტური ეროვნული სამართლის მიხედვით არ არსებობდა საქმის განხილვაში მონაწილეობაზე უარის თქმის გამამართლებელი საფუძველი და სხვა საქმის განხილვაში ადვოკატის მონაწილეობა ვერ ჩაითვლებოდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საპატიო მიზეზად. უფრო მეტიც, მათ დაადგინეს, რომ ბ-ნი ბართაია პირველი ინსტანციის მოსამართლემ

გააფრთხილა საქმის განხილვაში მონაწილეობაზე უარის თქმის მოსალოდნელი შედეგების თაობაზე.

ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლზე (სამართლიანი სასამართლოს უფლება) დაყრდნობით, მომჩივანი დავობდა, რომ სამართალწარმოება მოცემულ შემთხვევაში არ იყო სამართლიანი.

I. კონვენციის მე-6 მუხლის სავარაუდო დარღვევა

21. მომჩივანი ამტკიცებდა, რომ 2004 წლის 28 იანვარს მის წინააღმდეგ გამოტანილი დაუსწრებელი გადაწყვეტილება არღვევდა მხარეთა თანასწორობის პრინციპს; ის ასევე ასაჩივრებდა იმ ფაქტს, რომ მოგვიანებით არ მიეცა მისი მონაწილეობით საქმის ხელახლა განხილვის შესაძლებლობა. მომჩივანი ეყრდნობოდა კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ელ პარაგრაფს, რომლის შესაბამისი ნაწილი შემდეგნაირად იკითხება:

“სამოქალაქო უფლებათა და მოვალეობათა განსაზღვრისას ... ყველას აქვს ... მისი საქმის სამართლიანი ... განხილვის უფლება ... სასამართლოს მიერ...”

ა. დასაშვებობა

22. სასამართლო აღნიშნავს, რომ წინამდებარე საჩივარი არ არის ამკარად დაუსაბუთებელი კონვენციის 35-ე მუხლის მე-3 (ა) პუნქტის მნიშვნელობის ფარგლებში. სასამართლო დამატებით აცხადებს, რომ ის არ არის მიუღებელი რაიმე სხვა საფუძვლის გამო. შესაბამისად, ის მისაღებად უნდა გამოცხადდეს.

ბ. არსებითი მხარე

1. მხარეთა არგუმენტები

23. მომჩივანი აცხადებდა, რომ მას არ დაურღვევია ეროვნული პროცედურული წესები.

24. მთავრობამ, თავის მხრივ, განაცხადა, რომ სახელმწიფოს პასუხისმგებლობის საკითხი არ დგებოდა თუ მოსარჩელე სახელმწიფოს კანონმდებლობის დარღვევით მოქმედებდა. ისინი ამტკიცებდნენ, რომ ეროვნულ სასამართლოებს საქმის განხილვის შესაძლებლობა არ მიეცათ მომჩივნის უშუალო ქმედებების შედეგად. კერძოდ, აპლიკანტმა ვერ შეასრულა შესაბამისი პროცედურული მოთხოვნები, როდესაც 2004 წლის 28 იანვარს, არასაპატიო მიზეზით, უარი განაცხადა საქმის განხილვაში მონაწილეობის მიღებაზე. ამასთან დაკავშირებით მთავრობის

არგუმენტი, სასამართლოს გადაწყვეტილების მსგავსად, ორგვარია; პირველ რიგში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 232-ე მუხლის მიზნებისთვის, გამოუცხადებლად ითვლება მხარე, რომელიც, თუმცა სასამართლო პროცესზე გამოცხადდა, მაგრამ უარს ამბობს საქმის განხილვაში მონაწილეობაზე; მეორე რიგში, მომჩივანმა და მისმა წარმომადგენელმა ვერ წარმოადგინა სასამართლო პროცესის გადადების საპატიო მიზეზი, გამომდინარე იქედან, რომ ეროვნული კანონმდებლობა ასეთად არ მიიჩნევდა წარმომადგენლის მიერ სასამართლო პროცესზე დასწრების შეუძლებლობას.

25. მთავრობამ კიდევ ერთხელ ხაზგასმით აღნიშნა, რომ მომჩივანს სათანადოდ ეცნობა საქმის განხილვაში მონაწილეობაზე უარის თქმის სამართლებრივი შედეგები. უფრო მეტიც, მიუხედავად იმისა, რომ მისთვის წინასწარ იყო ცნობილი, რომ ადვოკატი ვერ შეძლებდა 2004 წლის 28 იანვარს ჩანიშნულ სასამართლო პროცესში მონაწილეობას, მას წინასწარ არ გაუტარებია რაიმე ზომები, რათა დაენიშნა სხვა ადვოკატი. შესაბამისად, ის უბრალოდ ცდილობდა გაეჭიანურებინა სასამართლო პროცესი. და ბოლოს, მომჩივანი უფლებამოსილი იყო, ადვოკატის არყოფნის პერიოდში, თავისი საქმე წარმოედგინა.

2. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს შეფასება

ა) ზოგადი პრინციპები

26. სასამართლო აღნიშნავს, რომ კონვენციის მე-6 მუხლით განმტკიცებული სასამართლოს წინაშე საქმის ეფექტურად წარდგენისა და მხარეთა თანასწორობის უფლებასთან დაკავშირებული ზოგადი პრინციპები არაერთხელ იქნა გამეორებული წინა გადაწყვეტილებებში (იხ., სტილი და მორისი გაერთიანებული სამეფოს წინააღმდეგ, (*Steel and Morris v. the United Kingdom*), № 68416/01, §§ 59-60, ECHR 2005-II). კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პარაგრაფი სახელმწიფოებს უტოვებს თავისუფალ არჩევანს, რათა თავად გადაწყვიტონ თუ რა საშუალებები გამოიყენონ, მოსარჩელეთათვის აღნიშნული უფლებების უზრუნველსაყოფად (იხ., იქვე). ამრიგად, სასამართლო პროცესზე პირის გამოცხადების საკითხი, სამართალწარმოების ფორმა - ზეპირი თუ ზეპირი მოსმენის გარეშე - და იურიდიული წარმომადგენლობა ურთიერთდაკავშირებულია და უნდა გაანალიზდეს კონვენციის მე-6 მუხლით გარანტირებული „სამართლიანი სასამართლოს“ უფლების ფართო კონტექსტში. სტრასბურგის სასამართლომ უნდა დაადგინოს მომჩივანს - სამოქალაქო სამართალწარმოების მხარეს, მიეცა თუ არა გონივრული შესაძლებლობა გაცნობოდა და კომენტარები გაეკეთებინა მეორე მხარის

მიერ წარმოდგენილ დასკვნებსა და მტკიცებულებებზე; აგრეთვე წარმოედგინა თავისი საქმე იმ პირობებში, რომელიც მას მოწინააღმდეგე მხარესთან შედარებით არსებითად არახელსაყრელ მდგომარეობაში არ ჩააყენებდა (იხ. ტერნოვსკისი ლატვიის წინააღმდეგ (Ternovskis v. Latvia) №33637/02, § 65, 29 აპრილი 2014, და ლარინი რუსეთის წინააღმდეგ (Larin v. Russia) № 15034/02, §§ 35-36, 20 მაისი 2010).

27. სასამართლო აღნიშნავს, რომ სამართლიანი სასამართლოს უფლება, სხვებს შორის, შედგება მხარეთა უფლებისგან, წარადგინონ დასკვნები, რომლებსაც ისინი საქმესთან მიმართებით სათანადოდ მიიჩნევენ. ვინაიდან კონვენცია მიზნად ისახავს უზრუნველყოს არა თეორიული და ილუზორული, არამედ პრაქტიკული და ეფექტიანი უფლებები, აღნიშნული უფლება ეფექტიანად მიიჩნევა მხოლოდ იმ შემთხვევაში თუ მოძივანს ფაქტობრივად „მოუსმენენ“, რაც გულისხმობს იმას, რომ სასამართლოები მის მიერ წარმოდგენილ დასკვნებს სათანადოდ განიხილავენ (იხ., ტერნოვსკის, ციტირებულია ზემოთ, §66). ამასთან დაკავშირებით სასამართლო აღნიშნავს, რომ კონვენციის მე-6 მუხლი სახელმწიფოებს ავალდებულებს, სამართლებრივი სისტემები იმგვარად მოაწყონ, რომ ხელი შეეწყოს სწრაფ და ეფექტურ მართლმსაჯულებას, რაც აგრეთვე მოიცავს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღების შესაძლებლობას. თუმცა, აღნიშნული ვერ განხორციელდება სხვა პროცედურული გარანტიების ხარჯზე (იხ., აზდაჯიჩი სლოვენის წინააღმდეგ (Aždajić v. Slovenia), №71872/12, §49, 8 ოქტომბერი 2015, და განკინი და სხვები რუსეთის წინააღმდეგ (Gankin and Others v. Russia), nos. 2430/06, 1454/08, 11670/10 და 12938/12, §26, 31 მაისი 2016). ფაქტობრივად, კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პარაგრაფი, პირველ ყოვლისა, მიზნად ისახავს მხარეთა ინტერესებისა და მართლმსაჯულების სათანადო ადმინისტრირების უზრუნველყოფას (იხ., ნიდეროსტ-ჰუბერი შვეიცარიის წინააღმდეგ (Nideröst-Huber v. Switzerland), 18 თებერვალი 1997, § 30, ანგარიში 1997-I). შესაბამისად, ეროვნული ხელისუფლების ვალდებულებას წარმოადგენს უზრუნველყოს კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პარაგრაფით მოცემული სტანდარტების, კერძოდ, მხარეთა თანასწორობის პრინციპის, დაცვა.

28. სასამართლო დამატებით აღნიშნავს, რომ სამოქალაქო უფლებათა და ვალდებულებათა განსაზღვრისას „სამართლიანი განხილვის“ კონცეფციით დადგენილი მოთხოვნები არ არის აუცილებლად სისხლისსამართლებრივი ბრალდების დადგენისას არსებული მოთხოვნების მსგავსი. აღნიშნული გამომდინარეობს იქედან, რომ არ არსებობს დეტალური დებულებები, როგორცაა კონვენციის მე-6 მუხლის მე-2 და მე-3 პარაგრაფები, რომლებიც გამოიყენება ამ

უკანასკნელი კატეგორიის საქმეებთან მიმართებით. ამრიგად, ხელშემკვრელ სახელმწიფოებს სამოქალაქო საქმეების განხილვის დროს მიხედულების უფრო ფართო ფარგლები აქვთ, ვიდრე სისხლის სამართლის საქმეთა განხილვის დროს. (იხ., მაგ., დომბო ბეჰერი ბ.ვ. ნიდერლანდების წინააღმდეგ (Dombo Beheer B.V. v. the Netherlands), 27 ოქტომბერი 1993, §§ 32-33, სერია ა №274; ჯოკელა ფინეთის წინააღმდეგ (Jokela v. Finland), №28856/95, §68, ECHR 2002-IV; და მილოვანოვა უკრაინის წინააღმდეგ (განჩინება.), №16411/03, 2 ოქტომბერი 2007). მიუხედავად ამისა, სამოქალაქო უფლებებსა და ვალდებულებებთან დაკავშირებულ საქმეებში „სამართლიანი განხილვის“ ცნების შესახებ გარკვეული პრინციპები წარმოიშვა სასამართლოს პრეცედენტული სამართლით. ცალსახაა, რომ „მხარეთა თანასწორობის“ მოთხოვნა, მხარეთა შორის „სამართლიანი ბალანსის“ დაცვის მნიშვნელობით, ვრცელდება როგორც ასეთ შემთხვევებზე, აგრეთვე სისხლის სამართლის საქმეებზეც (იხ., დომბო ბეჰერი ბ.ვ., ციტირებულია ზემოთ, §§32-33). გარდა ამისა, როდესაც სასამართლო იხილავს კონვენციის მე-6 მუხლის სამოქალაქო ასპექტთან დაკავშირებულ საქმეს, ის საჭიროდ მიიჩნევს მხედველობაში მიიღოს სისხლისსამართლებრივ საკითხებთან მიმართებით დამკვიდრებული მიდგომა (იხ., დილიპაკი და კარაკაია თურქეთის წინააღმდეგ (Dilipak and Karakaya v. Turkey), nos. 7942/05 და 24838/05, § 80, 4 მარტი 2014; იხ., აგრეთვე კარმელ სალიბა მალტის წინააღმდეგ (Carmel Saliba v. Malta), №24221/13, §§67, 70 და 73, 29 ნოემბერი 2016).

29. ბოლოდროინდელ პრეცედენტულ სამართალში სასამართლომ სამოქალაქო სამართალწარმოებასთან დაკავშირებულ საჩივრებთან მიმართებით გამოიყენა სისხლისსამართლებრივი სტანდარტი *in absentia* საქმის განხილვის შესახებ. სასამართლომ დაადგინა, რომ სამოქალაქო საქმეზე დაუსწრებელი გადაწყვეტილების დროს მან უნდა განსაზღვროს: (i) ხელისუფლების ორგანოებმა გამოიჩინა თუ არა გულმოდგინება, როდესაც მხარეებს მიაწოდა ინფორმაცია; აგრეთვე, შეიძლება თუ არა მიჩნეულ იქნეს, რომ მომჩივნებმა უარი თქვეს მათ უფლებაზე- წარმდგარიყვნენ სასამართლოს წინაშე და დაეცვათ საკუთარი თავი; (ii) ეროვნული კანონმდებლობა ითვალისწინებდა თუ არა სათანადო საშუალებებს, რომლებიც მომჩივნებს უზრუნველყოფდა ახალი შეჯიბრებითი სამართალწარმოებით, მას შემდეგ, რაც მათთვის ცნობილი გახდებოდა მათ წინააღმდეგ გამოტანილი დაუსწრებელი გადაწყვეტილების თაობაზე (იხ., დილიპაკი და კარაკაია თურქეთის წინააღმდეგ, ციტირებულია ზემოთ, §§78, 80 და 88, 4 მარტი 2014; აზდაჯიჩი, ციტირებულია ზემოთ, §§50 და 53; გიულევა ბულგარეთის წინააღმდეგ (Gyuleva v. Bulgaria), №38840/08, § 38, 9 ივნისი 2016; და გახარია საქართველოს წინააღმდეგ (Gakharia v. Georgia), №30459/13, § 38, 17 იანვარი 2017).

ბ) აღნიშნული პრინციპების მისადაგება წინამდებარე საქმეზე

30. მომჩივანი არ უარყოფს იმ ფაქტს, რომ მას სათანადოდ ეცნობა 2004 წლის 28 იანვარს ჩანიშნული სხდომის შესახებ და ის დანიშნულ დროს გამოცხადდა სასამართლო სხდომაზე. ამრიგად, წინამდებარე საქმეზე განსახილველ საკითხს წარმოადგენს, მიეცა თუ არა მომჩივანს სამართალწარმოებაში ეფექტურად მონაწილეობის და მხარეთა თანასწორობის უფლებით სარგებლობის შესაძლებლობა.

31. სასამართლო აღნიშნავს, რომ მომჩივნის ადვოკატმა სასამართლო პროცესის გადადების თხოვნით სასამართლოს მიმართა ჩანიშნულ სხდომამდე ექვსი დღით ადრე. ვინაიდან სასამართლოსგან პასუხი ვერ მიიღო, მომჩივანი რაიონული სასამართლოს წინაშე გამოცხადდა და კიდევ ერთხელ გაიმეორა თხოვნა პროცესის გადადების შესახებ; მომჩივანმა უარი განაცხადა ადვოკატის გარეშე საქმის განხილვაში მონაწილეობაზე. სხდომის ოქმის მიხედვით, პირველი ინსტანციის მოსამართლემ მხედველობაში არ მიიღო პროცესის გადადების შესახებ შუამდგომლობა და დაასკვნა, რომ ვინაიდან მომჩივანი უარს ამბობდა საქმის განხილვაში მონაწილეობაზე, ის უნდა მიჩნეულიყო გამოუცხადებელ მხარედ; შედეგად, სასამართლომ მიიღო დაუსწრებელი გადაწყვეტილება. ამ ეტაპზე სტრასბურგის სასამართლო საჭიროდ მიიჩნევს გააკეთოს შემდეგი დასკვნები.

32. კონვენცია არ ითვალისწინებს სამოქალაქო სამართალწარმოებაში იურიდიული წარმომადგენლობის ავტომატურ უფლებას; წინამდებარე საქმის გარემოებებში იურიდიული წარმომადგენლობა არ იყო სავალდებულო. თუმცა, მოცემული საქმის მსგავსად, როდესაც მხარე ითხოვს სასამართლო პროცესის გადადებას იმ საფუძველით, რომ მისი წარმომადგენელი არ იმყოფება და ეს უზღუდავს მას დაცვის უფლებას, ეროვნულმა სასამართლომ უნდა განიხილოს აღნიშნული მოთხოვნა და უპასუხოს მას. საკითხი, თუ რამდენად აუცილებელია სამართლიანი სამართალწარმოებისთვის ადვოკატის დახმარება, განხილულ უნდა იქნეს თითოეული საქმის კონკრეტული ფაქტებიდან გამომდინარე, როგორცაა, თუ რა სამართლებრივი სიკეთე დგას სამართალწარმოებაში მომჩივნისთვის საფრთხის ქვეშ, აგრეთვე მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული შესაბამისი კანონმდებლობისა და სამართალწარმოებიც კომპლექსურობა, მომჩივნის შესაძლებლობა, ეფექტურად წარადგინოს საკუთარი პოზიცია (იხ., *mutatis mutandis*, სტილი და მორისი გაერთიანებული სამეფოს წინააღმდეგ, ციტირებულია ზემოთ, §61, და ნ.ჯ.დ.ბ. გაერთიანებული სამეფოს წინააღმდეგ (*N.J.D.B. v. the United Kingdom*), №76760/12, § 73, 27 ოქტომბერი 2015). ამ კონტექსტში უნდა დადგინდეს, ადვოკატის გარეშე

ეფექტურად წარდგებოდა თუ არა მომჩივანი სასამართლოების წინაშე, კერძოდ, შეძლებდა თუ არა ის საქმის სათანადოდ და დამაკმაყოფილებლად წარმოდგენას (იხ., mutatis mutandis, აირი ირლანდიის წინააღმდეგ (Airey v. Ireland), 9 ოქტომბერი 1979, § 24, სერია ა №32). გათვალისწინებული უნდა იქნეს ასევე საერთო კონტექსტი, სახელდობრ, რამდენად ისარგებლა სამართალწარმოებაში მომჩივანმა სასამართლოსადმი ხელმისაწვდომობის და მხარეთა თანასწორობის უფლებით (იხ., ნ.ჯ.დ.ბ. გაერთიანებული სამეფოს წინააღმდეგ, ციტირებულია ზემოთ, § 74).

33. წინამდებარე საქმეზე რაიონულმა სასამართლომ არ განიხილა ხომ არ არსებობდა მტკიცებულება იმისა, რომ მომჩივანი და მისი ადვოკატი, რომლებმაც წარმოადგინეს სასამართლო პროცესის გადადების სერიოზული მიზეზი, არაკეთილსინდისიერად მოქმედებდნენ ან ცდილობდნენ სამართალწარმოების გაჭიანურებას. ეს იყო სასამართლო პროცესის გადადების შესახებ მათი პირველი შუამდგომლობა, რომელიც მომჩივანმა და მისმა ადვოკატმა სასამართლოში სათანადოდ წარადგინეს. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 93-ე მუხლი ცალსახად აღიარებს მხარის უფლებას, სასამართლოში საქმე აწარმოოს წარმომადგენლის მეშვეობით. ამავდროულად, სამართალწარმოების საგანი იყო დელიკატური, ვინაიდან ის ეხებოდა ყოფილი დამსაქმებლისა და დასაქმებულის ურთიერთობას და მოწინააღმდეგე მხარეს ადვოკატი სათანადოდ წარმოადგენდა. გარდა ზემოაღნიშნული ფაქტორებისა, სასამართლომ, ერთი მხრივ, მომჩივნის კონკრეტული გარემოებების და, მეორე მხრივ, ხარისხიანი და სწრაფი მართლმსაჯულების ადმინისტრირების ინტერესების შეფასების გარეშე, უპასუხოდ დატოვა ადვოკატის წერილობითი თხოვნა და შემდეგ მიზეზების მითითების გარეშე, უარი თქვა სასამართლო პროცესზე მომჩივნის მიერ წარდგენილ იმავე თხოვნაზე.

34. შემდგომში, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების კონტექსტში, 2005 წლის 19 მარტს იმავე მოსამართლემ, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლზე დაყრდნობით, დაასკვნა, რომ მხარის წარმომადგენლის არყოფნა არ იყო სასამართლო პროცესის ჩატარების „დამაბრკოლებელი“ გარემოება. ამ კონტექსტში სტრასბურგის სასამართლო ვერ დაეთანხმება მთავრობის არგუმენტს, რომ მომჩივნის წარმომადგენლის მიერ უზენაესი სასამართლოს წინაშე სხვა საქმის განხილვაში მონაწილეობის მიღება არ წარმოადგენს სასამართლო პროცესის გადადების საკმარის საფუძველს; ამასთან, მომჩივნის თხოვნა ვერ მიიჩნევა სამართალწარმოების გაჭიანურების მცდელობად. ასეთი ზედმეტად ფორმალისტური და მოუქნელი მიდგომა ეწინააღმდეგება გულმოდგინების პრინციპს; ეროვნულმა სასამართლოებმა

უნდა გამოიჩინონ გულმოდგინება, რათა უზრუნველყონ კონვენციის მე-6 მუხლით უზრუნველყოფილი უფლებებით ეფექტური სარგებლობა.

35. სასამართლო დამატებით აღნიშნავს, რომ მოცემულ საქმეში მომჩივნის უარი, წარმომადგენლის გარეშე მონაწილეობა მიეღო საქმის განხილვაში, რაიონულმა სასამართლომ ფაქტობრივად გააიგივა მომჩივნის მიერ თავის უფლებაზე - მისი მონაწილეობით განეხილა საქმის არსებითი მხარე, უარის თქმასთან. თუმცა, როგორც საქმის მასალებიდან ირკვევა, პირველი ინსტანციის მოსამართლემ, როდესაც მომჩივანს აცნობა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მოსალოდნელი სამართლებრივი შედეგის შესახებ, პირველ რიგში, არ განუმარტა მას, რომ დაუსწრებელი გადაწყვეტილება გულისხმობდა მისი სარჩელის დაკმაყოფილებაზე ავტომატურად უარის თქმას, მიზეზების მითითების გარეშე (იხ. სსკ-ს 229-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი). მეორე რიგში, დაუსწრებელ გადაწყვეტილებებზე არ ვრცელდებოდა გასაჩივრების სტანდარტული პროცედურა (იხ. სსკ-ს მუხლები 236, 241 და 366). სააპელაციო და საკასაციო სასამართლოებმა, როდესაც განიხილავდნენ დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საკითხს, მიიჩნიეს, რომ მომჩივანს ეცნობა მისი ქმედებების შესაძლო შედეგები. მიუხედავად ამისა, სასამართლო მიიჩნევს, რომ მომჩივანს ადეკვატური და გასაგები ფორმით არ ეცნობა აღნიშნულის თაობაზე. ასეთ ვითარებაში უნდა დადგინდეს, ეროვნული კანონმდებლობა ითვალისწინებდა თუ არა სათანადო საშუალებებს, რომლებიც მომჩივანს უზრუნველყოფდა ახალი შეჯიბრებითი სამართალწარმოებით.

36. ამასთან დაკავშირებით სასამართლო აცხადებს, რომ დაუსწრებელი გადაწყვეტილება არ საჩივრდებოდა ზედა ინსტანციის სასამართლოს წინაშე (იხ., სსკ-ს 366-ე მუხლი). სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 236-ე და 241-ე მუხლებით გათვალისწინებულია დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების პროცედურა. მიუხედავად იმისა, რომ აღნიშნული დებულებები ადეკვატურ კომპენსაციას სთავაზობს იმ პირებს, რომელთა წინააღმდეგ გამოტანილი იყო დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, მომჩივნის შემთხვევაში სხვაგვარად მოხდა. სააპელაციო და საკასაციო სასამართლოებმა, 2005 წლის 10 მაისისა და 16 სექტემბრის გადაწყვეტილებებში, დაადგინეს, რომ მომჩივნის წარმომადგენლის მიერ სხვა საქმის განხილვაში მონაწილეობის მიღება არ არის სასამართლო პროცესის გადადების საპატიო მიზეზი და სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 232-ე მუხლის მიხედვით საქმის განხილვაში მონაწილეობის მიღებაზე უარი, ნებისმიერი საფუძვლით, გაუმართლებელია. შესაბამისად, ზემოხსენებული მიზეზი არ არის მოცემული 233-ე მუხლში ამომწურავად ჩამოთვლილ საფუძვლებში, რომელთა არსებობის დროს

დაუშვებელია დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანა. ამ გარემოებებში, სასამართლო ასკვნის, რომ მომჩივანს არ მიეცა საქმის განახლების შესაძლებლობა.

37. სასამართლო ყურადღებას ამახვილებს იმაზე, რომ მომჩივანს სამართალწარმოების დაწყებიდან სათანადოდ წარმოადგენდა საკუთარი ნებით არჩეული ადვოკატი. ადვოკატი პასუხისმგებელი იყო, სხვებს შორის, შესაბამისი სამართლებრივი პროცედურების და საქმის ნიუანსების თაობაზე მომჩივნის ინფორმირებულობაზე. სასამართლოს მოსაზრებით, ვინაიდან რაიონულმა სასამართლომ უპასუხოდ დატოვა 2004 წლის 22 იანვარს ჩანიშნული სხდომის გადადების შესახებ შუამდგომლობა, ეს გულისხმობდა ავტომატურ უარს თხოვნის დაკმაყოფილებაზე; ამრიგად, ადვოკატს უნდა ემოქმედა გულისხმიერად და მომჩივნისთვის უნდა მიეცა რჩევა ყველა შესაძლო სამართლებრივი სტრატეგიის შესახებ, მათ შორის იმ სამართლებრივ ნაბიჯებზე, რაც მას უნდა გადაეღვა ჩანიშნულ სასამართლო პროცესზე, მისი არყოფნის დროს (იხ., *mutatis mutandis*, ჰერმი იტალიის წინააღმდეგ *Hermi v. Italy* [GC], №18114/02, § 79, ECHR 2006-XII). თუმცა, სასამართლოს მოსაზრებით, მომჩივნისა და მისი წარმომადგენლის ქმედებასთან შედარებით, საქართველოს სასამართლო ხელისუფლების გადაწყვეტილებამ არაპროპორციულად უარყოფითი შედეგები გამოიწვია.

38. ყოველივე ზემოხსენებულიდან გამომდინარე, სასამართლო ადგენს, რომ მომჩივნის სამართალწარმოებაში ეფექტურად მონაწილეობის და მხარეთა თანასწორობის უფლება შეიზღუდა იმ მოცულობით, რომ არ შეესაბამებოდა კონვენციის მე-6 მუხლით განმტკიცებულ სამართლიანი განხილვის პრინციპებს. შესაბამისად, წინამდებარე საქმეზე დაირღვა კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პარაგრაფი.

დასკვნა: დაირღვა კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პარაგრაფი.